

ПРАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

*Якщо не міряти результати,
то не можна відрізнити успіхи від поразки.*

Девід Осборн

Освітній моніторинг – форма організації, збору, зберігання, обробки і розповсюдження інформації про діяльність освітньої системи, яка забезпечує безперервний аналіз стану системи і прогнозування її розвитку відповідно до запланованих результатами.

ЗА ГОЛОВНОЮ МЕТОЮ МОНІТОРИНГ МОЖЕ БУТИ

Інноваційний

Націлений на перетворюючі дії, які вносять зміни у функціонування об'єкта. На підставі одержаних результатів моделюється ситуація змін і виявляються чинники, що впливатимуть на позитивні зрушення у функціонуванні системи освіти. За його результатами вибудовуються інноваційні моделі розвитку об'єкта, які сприяють поліпшенню якості освіти на тому чи іншому рівні управління.

Констатуючий

Забезпечує стабільне функціонування об'єкта в реальних умовах, коли відстежується його стан із метою запобігання відхиленням від запланованої стратегії діяльності. За його результатами вносяться корективи в освітню систему, які нормалізують її функціонування в наперед заданих параметрах.

ЗА ЗАВДАННЯМИ МОНІТОРИНГ Є:

- Системний
- Проблемний
- Аспектний

ЗА ЧАСОВОЮ ОЗНАКОЮ РОЗРІЗНЯЮТЬ МОНІТОРИНГ

довготривалий (наприклад, розрахований на весь період навчання в школі)

середньотривалий (навчання на певному етапі – у початковій чи основній школі)

короткотривалий (певний рік навчання або семестр)

**Основні напрями
моніторингу якості ЗЗСО**

Педагогічний

(вивчення рівня навчальних досягнень учнів)

Психологічний

(вивчення емоційної рівноваги, моральних цінностей тощо)

Соціологічний

(вивчення соціальних умов життя, навчання й праці учасників освітнього процесу)

Медичний

(вивчення стану фізичного здоров'я, санітарно-гігієнічних умов праці вчителів і навчання учнів, функціонування закладів охорони здоров'я, їхньої результативності)

Статистичний

(збирання статистичної інформації відповідно до показників державної та відомчої статистичної звітності)

Ресурсний

(вивчення обсягів розподілу та якості забезпечення ЗЗСО або системи освіти матеріально-технічними, фінансовими, науково-методичними та іншими ресурсами)

Кадровий

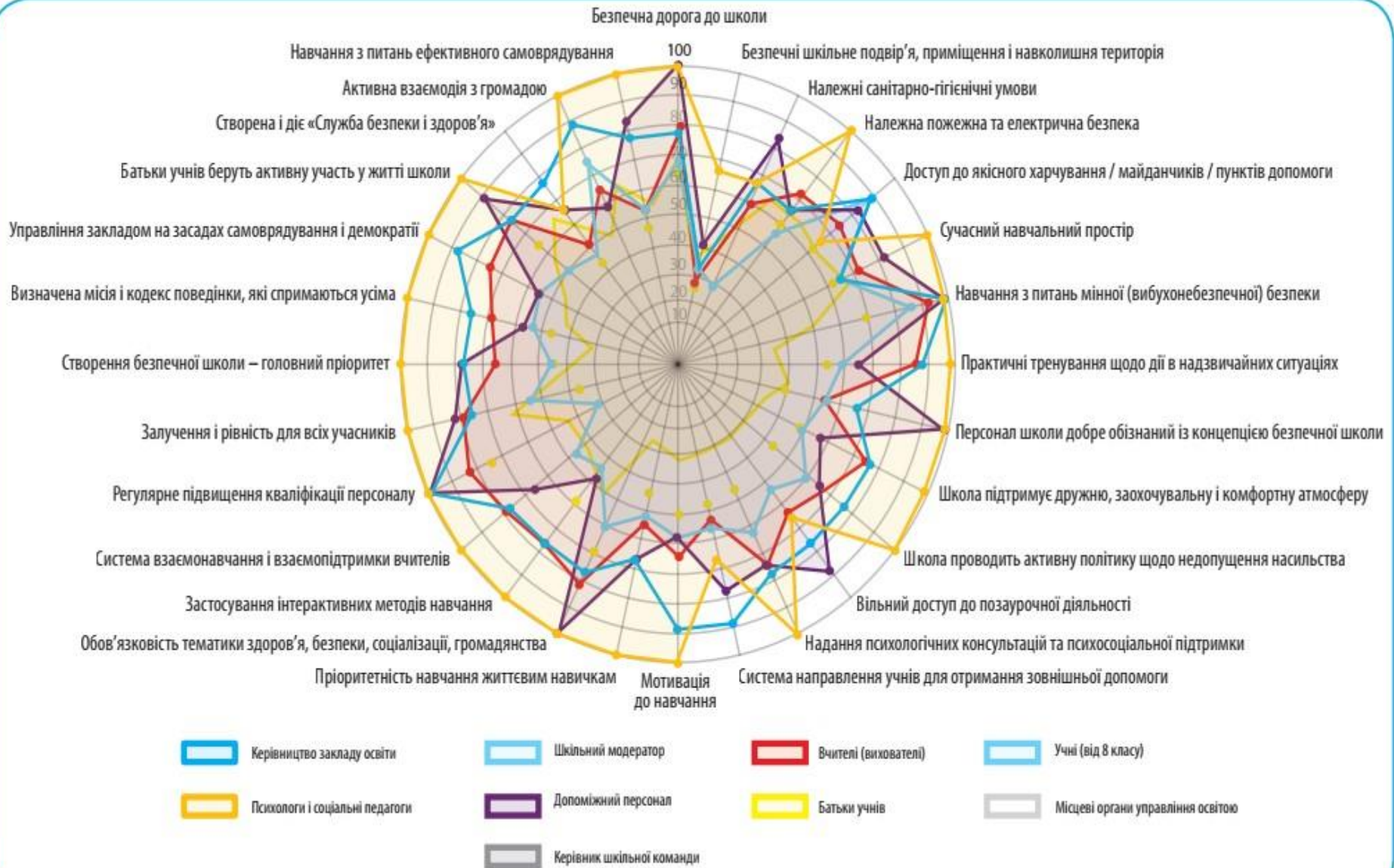
(вивчення кадрового складу педагогів та управлінців у системі управління якістю освіти, аналіз системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів тощо)

Управлінський

(комплексний аналіз результатів розвитку ЗЗСО за різними показниками для вироблення управлінського рішення, оцінювання ефективності управління освітою)

ЩО ДАЄ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВУ ЗЗСО ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ

- ✓ Адміністрація об'єктивно поінформована про рівень навченості учнів і причини прогалин у їхніх знаннях з основних предметів.
- ✓ Методична служба планує роботу з конкретними групами вчителів стосовно певних освітніх проблем, розробляє інструктивно-методичні рекомендації як загального характеру, так і для кожної предметної кафедри, підвищує кваліфікацію педагогів тощо.
- ✓ Методичні об'єднання вчителів закладу планують роботу з кожним учителем, творчими групами вчителів, класами, окремими учнями.
- ✓ Учитель, реалізуючи принцип систематичності і послідовності навчання, прогнозує свої дії при вивченні навчальних тем, недостатньо засвоєних учнями.
- ✓ Моніторинг сприяє створенню умов, за яких учитель зацікавлений у незалежній, об'єктивній оцінці своєї діяльності, визначенні шляху свого професійного зростання, пошуку нових технологій, проходженні курсів підвищення кваліфікації та відвідуванні відкритих уроків своїх колег.
- ✓ Результати моніторингу враховуються під час атестації вчителя.
- ✓ Моніторинг дає змогу батькам, учням, класним керівникам побачити об'єктивну оцінку того, що сьогодні з освіти може «взяти» учень, зрозуміти перспективи його індивідуального розвитку, потенційні можливості.

МОНІТОРИНГ І КОНТРОЛЬ. СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ: ПОРІВНЮЄМО

	Моніторинг	Контроль
Сутність	Інформаційна система (збирання, обробка, збереження та використання інформації про стан керованого об'єкта), яка постійно поповнюється, що вказує на неперервність відстеження.	Інформація про стан об'єкта, яку використовують для запобігання негативним результатам. Він може бути як неперервним, так і дискретним. Ефективність контролю залежить від його систематичності та своєчасності.
Завдання	Основне завдання — коригування та прогнозування розвитку об'єкта.	Основне завдання — діагностування та надання інформації про стан об'єкта.
Зміст	Органічно пов'язаний з усіма функціями управління; утворює з ними замкнений цикл регулювання процесу розвитку об'єкта управління на підставі прийняття оперативних рішень.	Це самостійна функція управління, яка забезпечує зворотний зв'язок, що передбачає перевірку та оцінку стану об'єкта з огляду на бажаний та прийняття на цій підставі рішення.
Технологія	Містить розробку апарата й технології вимірювання реального стану об'єкта. Передбачає створення еталону, який забезпечує реалізацію, перевірку та перегляд мети.	Має апарат і технологію вимірювання реального стану об'єкта. Передбачає наявність еталону реального для реалізації мети й завдань управління.
Учасники	Проводиться із залученням підлеглих, що впливає на їхню рефлексивну сферу й зумовлює рефлексивний розвиток.	Здійснює одноосібно керівник. Іноді залучаються підлеглі (самоконтроль). Вплив на рефлексивну сферу підлеглих не передбачається.

ФУНКЦІОНУВАННЯ МОНІТОРИНГОВИХ СТРУКТУР ЗАСНОВАНЕ НА ТАКИХ ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПАХ:

- узгодженості нормативно-правового, організаційного та науково-методичного забезпечення його складових;
- об'єктивності одержання та обробки інформації, що передбачає максимальне виключення суб'єктивних оцінок, врахування всіх результатів, створення для всіх учасників дослідження рівних умов у процесі збору первинної інформації (анкетування, опитування тощо);
- комплексності обстеження різноманітних аспектів досліджуваного процесу або об'єкта, обробки та аналізу одержаних результатів;
- безперервності та тривалості спостережень за станом об'єкта;
- своєчасності отримання, обробки та використання об'єктивної інформації про основні характеристики об'єкта;

- перспективності запланованих моніторингових досліджень, спрямованості їх на розв'язання актуальних завдань розвитку суспільства та окремих його складових;
- рефлексивності, яка проявляється в аналізі на всіх рівнях управління результатів проєктної діяльності та розвитку об'єкта, здійсненні самооцінки і самоконтролю учасниками реалізації проєкту;
- гуманістичної спрямованості моніторингу, що передбачає створення обстановки доброзичливості, довіри, поваги до особистості, максимально сприятливих умов, позитивного емоційного мікроклімату; неможливості використання результатів досліджень для застосування органами державного управління та іншими владними структурами будь-яких карних дій. Саме цей момент відрізняє моніторинг від інспектування та контролю як функції та виду управління;
- відкритості та оперативності доведення результатів досліджень до керівників проєкту, відповідних органів управління, громадськості, зацікавлених міжнародних установ.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

ЗАПРОШУЄМО ДО СПІВПРАЦІ.

© ХОІППО, 2021